

Nr. 3 (31)/ MARTIE 2023

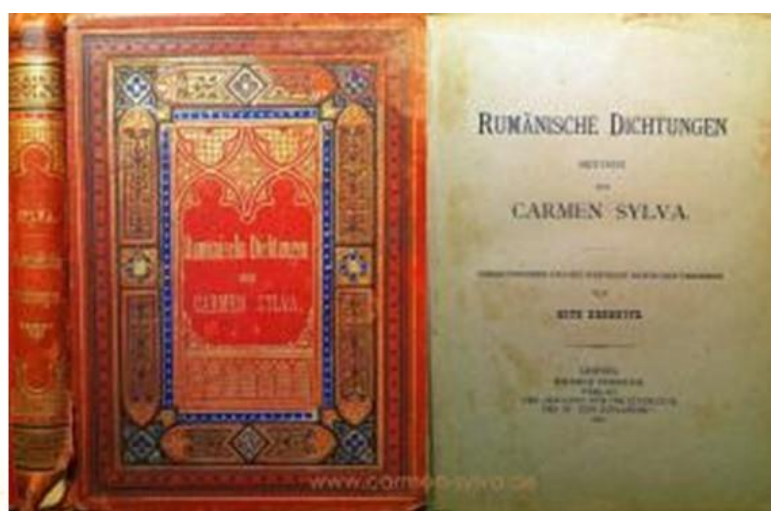
Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin MOȘINCAT
 Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Clio
 Editura Tipo MC, Oradea-2020

Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 - ISSN-L 2734 - 6889

Mihai Eminescu și Mite Kremnitz¹

Nicolae IOSUB

Scriitoarea Mite Kremnitz s-a născut în anul 1852 la Berlin, fiica unui chirurg de renume A. von Bardeleben, de la spitalul berlinez „Charite”.

Mite s-a căsătorit cu medicul Wilhelm Kremnitz, fratele Clarei Maiorescu, fiind medicul personal al regelui

Carol I și a lucrat la Spitalul Brâncovenesc din București.

Junimistul bucureștean N. Petrașcu ne-o descrie astfel: „De talie cam mică, cu părul blond, cu ochii albaștri, de un albastru clar azuriu, cu o pieleță dulce, cu vinișoare ca de albastru, ea amintea prin alcătuirea ei gingașă și delicată, porțelanurile de Saxa, c-o nuanță rece totuși, de ființă de nord” (N. Petrașcu- Icoane de lumină- Ed. Minerva București, 1972).

O perioadă bună de timp, familia Mitei Kremnitz a făcut gospodărie comună cu Maiorescu, locuind împreună în aceeași casă și participând la ședințele Junimii din București, alături de Rosetti, Slavici, Caragiale și din 1877 și cu Eminescu.

În casa lui Titu Maiorescu s-a întâlnit Mihai Eminescu cu Mite Kremnitz, participând în mod regulat la ședințele săptămânale ale Junimii, împreună cu junimiștii ce locuiau în București.

Mite Kremnitz, în cartea sa autobiografică „Amintiri fugare despre Mihai Eminescu”, descrie impresia ce i-a făcut-o poetul, la prima întâlnire: „Îl văd încă intrând în sufragerie, timid și stângaci, cu toate că nu era stingherit, neîndemânatic în fiecare mișcare, un om care după aparență cunoscuse tot așa de puțin disciplina corporală, ca și pe cea spirituală. Mai mult scund decât înalt, mai mult voinic decât svelt, cu un cap ceva cam prea mare pentru statura lui, cu înfățișarea prea matură pentru cei 26 de ani ai săi, prea cărnos la față, nebărbierit, cu dinți mari, galbeni, murdar pe haine și îmbrăcat fără nici o îngrijire. Bărbia foarte pronunțată și gura largă se atenuau fruntea ieșea strălucitoare de sub părul negru ca pana corbului; sprâncenele apăreau în toată frumusețea lor și tăietura finală a nasului lăsa numai la întâlnirea nărilor o ușoară urmă de vulgaritate....persoana lui părându-mi-se de rând, ținând de o clasă socială pentru care nu puteam avea nici un interes, pentru că necioplirea ei mă jignea, iar poezia sărăciei,

¹ Articol apărut în Luceafărul / 14 mart. 2023

care îmi trezește așa de nemăsurat mila, nu ieșea aici la iveală. El nu părea nici muritor de foame, nici melancolic”.

Descrierea aceasta, făcută lui Mihai Eminescu, din partea unei femei dintr-o clasă socială superioară, denotă un anumit dispreț față de un poet atât de cunoscut și apreciat, pentru ea contând mai mult clasa socială din care făcea parte.

Cu trecerea timpului, Eminescu era din ce în ce mai prezent în casa Mitei Kremnitz, fiind invitat la masă și apoi devine profesorul de limba română al gazdei. Eminescu este de acord să-i predea lecții de română și mai apoi hotărăsc să lucreze împreună la un dicționar româno-german. Referindu-se la acest dicționar, Maiorescu își manifestă neîncrederea că va fi îndeplinit, pentru că „Eminescu n-ar avea destulă statornicie și n-o să izbutească niciodată să-și realizeze planul”.

Mite Kremnitz a remarcat treptat cultura bogată și pregătirea în toate domeniile pe care o avea Eminescu: „Cum citise în toate limbile, asupra cărora era extraordinar de versat și bazat pe memoria sa colosală, se putea vorbi cu el despre toate. Bine pregătit cu privire la literatura germană”.

Atrasă de frumusețea poeziei lui Eminescu, se apucă să traducă o serie de poezii, acest lucru făcându-se cu acceptul și sprijinul poetului, așa cum se observă într-o scrisoare către I. Negruzzi din 28 iulie 1879: „Dacă voi obține permisiunea lui Eminescu, voi transcrie câteva poezii de-ale lui, pentru ca totuși să am onoarea de a apare în biroul d-tale de redacție cel puțin cu scrisul meu”.

La 12 ianuarie 1883, la ședința Junimii, acasă la Maiorescu s-a făcut lectura în limba germană a poemului Luceafărul, tradus de Mite Kremnitz: „Seara Junimea. Eminescu- în spital. Citit traducerea germană a Luceafărului de Mite”, iar în 25 ianuarie, Maiorescu consemnează: „Seara, la Kremnitz, Mite mi-a citit traducerea Luceafărului” (T. Maiorescu- Însemnări zilnice). În ianuarie 1883, Mihai Eminescu era internat la Spitalul Brâncovenesc din București, sub tratamentul medical al soțului Mitei, Wilhelm Kremnitz, suferind de o afecțiune la picioare.

Relațiile dintre ei devin din ce în ce mai apropiate, astfel că de ziua ei, Eminescu îi dedică poezia „Atât de fragedă”, transcrisă într-un caiet roșu, alături de poeziile Te duci și Cu mâne zilele-ți adaogi, lucru ce a impresionat-o în mod deosebit.

„Atât de fragedă, te-asameni
Cu floarea albă de cireș,
Și ca un înger dintre oameni
În calea vieții mele ieși...”

La citirea acestei poezii, Mite rămâne încântată spunând: „Isprăvind de citit, am plâns: eram așa de mândră și fericită; mi se părea un sentiment care l-ar fi îndemnat să creeze, după cum speram atunci, era pe deplin îndreptățit. El trebuia să scrie, în limba sa frumoasă, capodopere; să creeze drame pentru scena sa pustie; talentul mi se părea atât de puternic”.

Titu Maiorescu, gelos pe Eminescu, îi atrage atenția Mitei că ar trebui să păstreze distanța față de Eminescu: „Cumnatul meu (Titu Maiorescu) observase de câțiva timp că Eminescu și cu mine aveam ochi numai unul pentru altul, și nu-i plăcea deloc că totdeauna găsea pe Eminescu la noi și că el se simțea aici ca la el acasă. Vorbi cu mine în această privință, în mai multe rânduri; începuse să-și râdă de Eminescu în fața mea, și mă întreba dacă nu care cumva uitasem să-l fac să simtă distanța socială care ne separa, spunând că acești boemi uită adesea de cuviință etc.,etc”.

Maiorescu, care era și el atras de Mite Kremnitz, cu toate că erau rude, nu vedea cu ochi buni relația lui Eminescu cu Mite, astfel că, la 11 februarie 1879, el nota în jurnalul său următoarele: „În interval, greul timp intern cu Mite și Eminescu”, demonstrând multă preocupare pentru relația aceasta și observând că aceștia aveau ochi „numai unul pentru altul”.

Eminescu este atras de frumusețea acestei femei: „O creatură ideală, frumoasă, ușoară ca un vis. De talie cam mică, cu părul blond, cu ochi albaștri, de un albastru clar azuriu, cu o piele dulce, cu vinișoare ca de alabastru, ea amintea prin alcătuirea ei gingașă și delicată, de porțelanurile de Saxa, cu o nuanță rece de o ființă din nord”, o descrie Nicolae Petrașcu în cartea sa „Icoane de lumină”.

Adevărul este că Eminescu nu era îndrăgostit cu adevărat de Mite Kremnitz, dar tinerețea lui și atmosfera din casa Mitei, l-au atras spre ea, femeie cultă, care era secretara particulară a regelui Carol I, de la care afla multe lucruri despre familia reală, lucruri ce-l interesa în munca sa de ziarist. Dăruirea acelui caiet cu poezii s-a produs într-un moment de elan afectiv și atracție față de femeia, cu care el lucra într-o atmosferă destul de intimă. Poetul ajunge să o ridice în brațe, să o sărute și să-i declare că o iubește, lucru ce a stârnit și interesul femeii, și mândria de a fi iubită de cel mai mare poet român: „Pe

când făceau într-o seară lecția pe neașteptate, nu însă dintr-o pasiune de moment, ci pe când eu întoarsă spre el vorbeam cu voiciune, el mă sărută și eu îl lăsa, fără să mă opun. Altădată, el mă rugase de ceva timp să-i dau voie să mă strângă odată în brațele sale, cedai în sfârșit și el mă cuprinse în brațe, mă ridică de la pământ și mă lăsă jos”, a povestit Mite.

Odată cu împăcarea dintre Eminescu și Veronica Micle, vizitele la Mite Kremnitz se întrerup brusc, Maiorescu povestindu-i despre această relație veche: „Cumnatul meu îmi comunică diferite amănunte din viața acestei femei, care-i erau cunoscute și adăugă că îi e silă gândindu-se că eu aș putea fi în inima lui Eminescu succesoarea unei astfel de femei. Afară de aceasta, îmi mai spuse că Eminescu n-a rupt deloc legăturile sale- de natură dubioasă- cu această femeie”. Maiorescu nu putea s-o uite pe Veronica Micle, care, într-un proces la Iași, a fost martora care-l acuza pe critic de comportare imorală.

După ce Eminescu se îmbolnăvește și este internat la Sanatoriul Ober- Döbling din Viena, Mite se interesează de soarta poetului, iar în aprilie 1884, fac împreună o vizită Reginei: „...l-am dus la Regina, care-l îmbărbătă din toată inima, el era însă foarte liniștit cu ea, ca și cu mine, însă speranța că bucuria noastră caldă din cauza restabilirii sale l-ar însenina nu se îndeplini”.

Într-o scrisoare către Emilia Humpel, Mite Kremnitz este de părere că Regina trebuie să-l ajute pe Eminescu, după revenirea de la Viena, pentru a se putea integra mai ușor în societate și să poată avea o activitate utilă: „Cu scrisoarea ta am fost astăzi la Regina, ea a citit-o și a promis să vorbească chiar astăzi cu ministrul, la Academie. Eminescu sosește aici mâine sară, amicul său Simțion a pregătit o cameră pentru dânsul (invitația noastră a fost refuzată) și domniile se duc firește cu toții la gară ca să-l primească... Toți au fost împotriva venirii aici a lui E. El e amarnic de supărat pe Titus, fiindcă i-a publicat poeziile, apoi aici s-a întâmplat izbucnirea boalei, iar E. vrea și acum sunt bucuroasă că-i pot spune personal, cât de fericiți sunt toți”.

Din această scrisoare observăm că Mite Kremnitz încearcă să intervină pe lângă Regină să-i poată asigura lui Eminescu un loc de muncă, să aibă cu ce trăi, deși, acest lucru nu se putea face ușor. Nici pensia de 250 de lei pe lună nu a fost aprobată la timp, ci de abia în 1889, când poetul era deja internat la Sanatoriul lui Șuțu, când nu-i putea fi de nici un folos.

Mite Kremnitz are meritul de al fi făcut cunoscut pe Mihai Eminescu în Europa prin traducerea poeziilor sale și publicarea lor în volumul: „Rumänische Dichtungen, Deutsch von Carmen Sylva. Hrsg. und mit weiteren Beiträge versehen von Mite Kremnitz”, apărut la Leipzig: W. Friedrich, Verlag des „Magazin für die Literatur des In- und Auslandes”; Kröner, 1881. De asemenea Mite Kremnitz ne-a lăsat informații prețioase despre Eminescu, în scrierile sale: „Amintiri fugare despre M. Eminescu” și nuvela „Un caracter de artist” (Ein Lebensbild), sub pseudonimul George Allan.

Mite Kremnitz, într-un articol intitulat „Un Lenau român” (Eminesciana nr. 38, Ed. Junimea, Iași, 1985), arată adevărata valoare a lui Eminescu: „Având rădăcinile în pământul românesc, talentul singuratic al lui Mihai Eminescu se înalță cu mult peste patria sa și peste cultura ei artistică, cum înalță pururea predecesorii și contemporanii săi o individualitate excepțională. Cugetări pe care el le-a turnat în forme pline de melodie pot veni să ceară, cu fruntea sus, și în alte țări mândrul drept de cetățenie al minții superiare... Aprinsa lui mânie se înalță adesea în snopi de foc- și totuși în adâncul sufletului său nu era nici ură, nici pasiune, ci contemplare a lumii și iubire de oameni”.

Iacob Negruzzi a apreciat-o mult pe Mite Kremnitz, care a contribuit la cunoașterea literaturii române în spațiul german, notând în 1910: „Al doilea autor este d-na Mite Kremnitz, femeie învățată, foarte inteligentă, amabilă și scriitoare distinsă de nuvele și romane, cunoștea admirabil de bine limba română și a contribuit mai mult ca oricine la lățirea literaturii noastre în străinătate”.

Bibliografie:

- 1.Mite Kremnitz- Amintiri fugare despre M. Eminescu- Ed. Cartea românească, București, 2000
- 2.Grațian Jucan- Eminescu. Prietenii poetului- Ed. Litera, București, 1989
- 3.Titu Maiorescu- Însemnări zilnice- Ed. Socec București, 1937
- 4.N. Petrașcu- Icoane de lumină- Ed. Minerva București, 1972).